

Sociální psychologie pro učitele

PhDr. Kateřina Bartošová, Ph.D.

Dotaz

Co se stane s dítětem, žijícím mimo společnost?

Vlčí děti

- Viktor z Aveyronu (1800)

Pierre Joseph Bonnaterre, Philippe Pinel,
Jean Marc Gaspard Itard

L'Enfant Sauvage (1970) François Truffaut

Co je to sociální psychologie?

Sociální psychologie si klade za cíl porozumět tomu, jak jsou myšlenky, city a chování jedinců ovlivňovány aktuální, představovanou nebo naznačovanou přítomností jiných (Allport, 1935)

Předmět sociální psychologie

Základní psychologická disciplína, která se snaží najít obecné mechanismy poznávání, chování a prožívání, které jsou determinovány sociálním kontextem

Předmětem zkoumání je:

- 1. jedinec – jeho prožívání a chování ovlivňované i ovlivňující okolí
- 2. sociální interakce
- 3. socializace a individuace osobnosti
- 4. malá sociální skupina
- 5. člověk v kontextu makrosociálních celků

Aneb jednoduše

- Dimenze intrapersonální
(změny uvnitř člověka v důsledku tlaku společnosti)
- Dimenze interpersonální
(mezilidské vztahy, mikroskupina, média, atd.)
- Dimenze společenská
(produkty společenského života - tradice, normy, atd.)

Požadavky na ukončení

Test

- 10 otázek
- a,b,c,d
- 75%
- J.Řezáč (1998) Sociální psychologie + prezentace + doplňující materiály ve studijních materiálech s ISu.

Vnímání reality - dotaz 2

Co všechno ovlivňuje naše vnímání sociální situace ?

Video

[https://www.youtube.com/watch?annotation_id=annotation_262395&feature=iv
&src_vid=voAntzB7EwE&v=v3iPrBrGSJM](https://www.youtube.com/watch?annotation_id=annotation_262395&feature=iv&src_vid=voAntzB7EwE&v=v3iPrBrGSJM)

<https://www.youtube.com/watch?v=J5myT93yRjs>

- Gestalt psychologie
Wertheimer, Koffka, Kohler

1) zákon uzavřenosti

2) zákon dobré křivky

3) zákon podobnosti

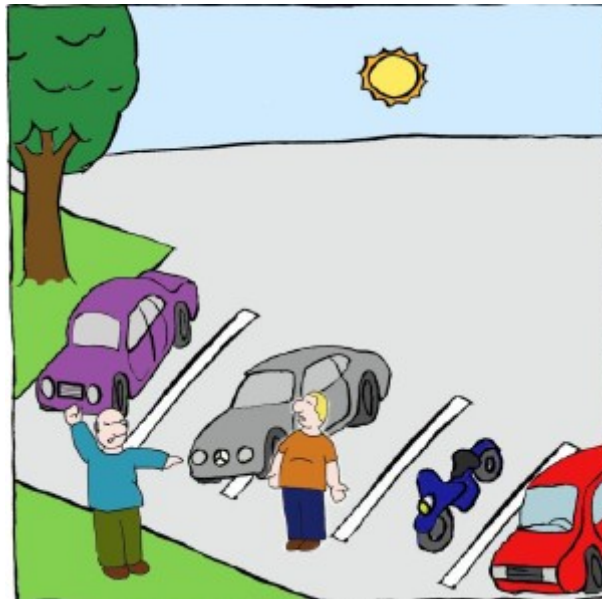
4) zákon blízkosti

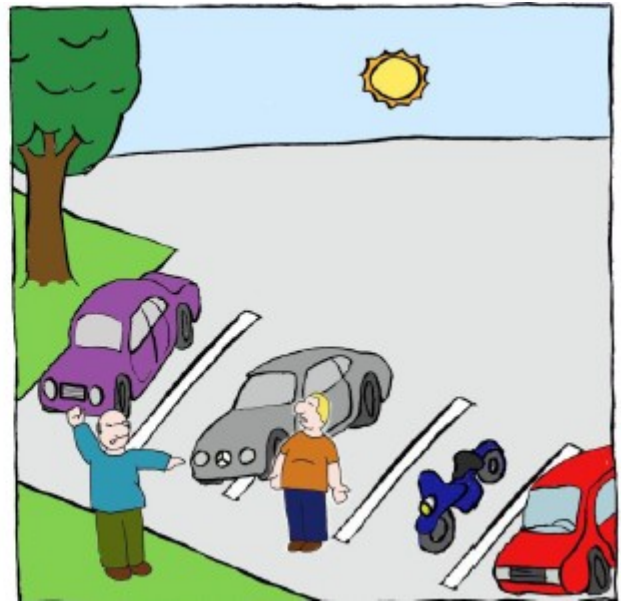

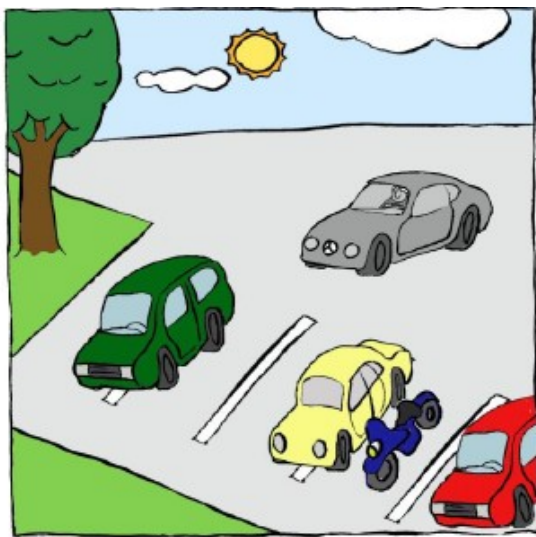
obr.: Ukázka tvarových zákonů
zdroj: www.studium-psychologie.cz

Přestávka?

Atribuce aneb jak si vysvětlujeme chování ostatních

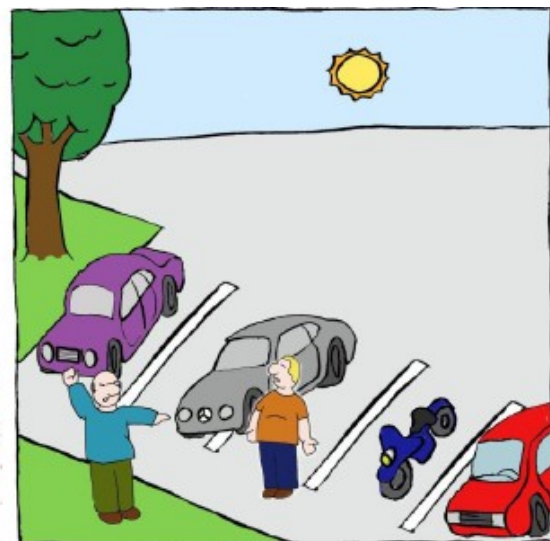

1

2

3

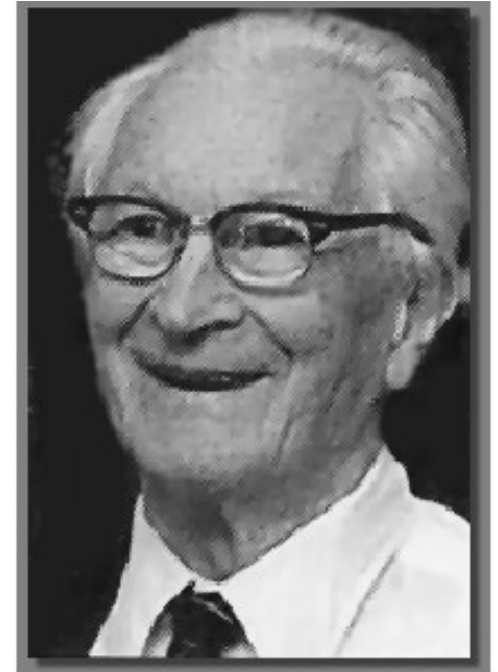
Atribuce

Způsob subjektivního vytváření spojitostí mezi příčinou a následkem chování.

Fritz Heider

- Psychology of interpersonal relationships 1958

Gestalt psycholog

Děláme-li chyby ve vizuální percepci, budeme je dělat i v sociální percepci.

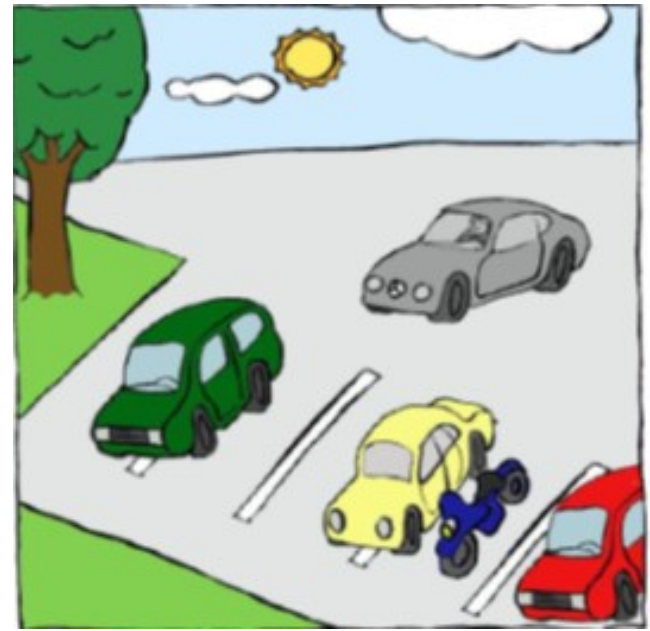
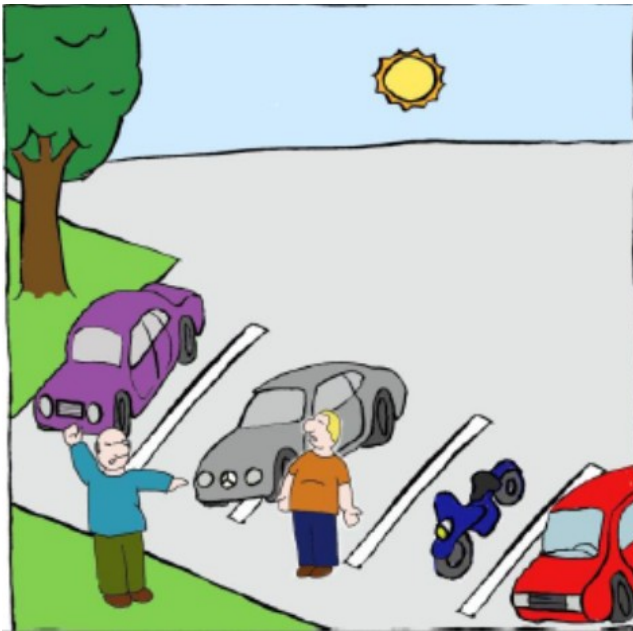
Čím si vysvětlujeme lidské chování a proč?

Osobnostní dispozice
(vnitřní místo kontroly)

x

situace ?

(vnější místo kontroly)

Rozlišuje 3 dimenze

- lokalizace (vnitřní x vnější)
- stálost (stabilní x nestabilní)
- kontrolovatelnost (kontrolovatelné x nekontrolovatelné)

Příklad: napíšete špatně test ze sociální psychologie

Harold Kelley – Model kovariace

- **konsensus**
(zda se druzí v podobných situacích chovají podobně)
- **distinktivnosti**
(jedinečnost chování aktéra, tedy zda se aktér chová k někomu či něčemu zvláštním způsobem nebo se tak chová ke všemu a všem)
- **konzistence**
(stálost jednání)

všechny proměnné variují na dvou rovinách, vysoké a nízké

<i>Konsensus</i>	<i>Distinktivnost</i>	<i>Konzistence</i>	<i>Atribuce</i>
vysoký	vysoká	vysoká	Příčinu lze spatřovat v samotném objektu, o který se jedná (snadnost úkolu).
nízký	nízká	vysoká	Lze usuzovat na interní příčiny, nejčastěji na charakteristiky osoby (schopnosti).
nízký	vysoká	nízká	Příčinu představují okolnosti (jedinec měl pro splnění úkolu ideální podmínky, nikdo jiný a ani on sám v jiném čase neuspěl).

Základní atribuční chyba

- Lee Ross

Posuzujeme-li negativní chování jiných jedinců, máme tendenci přeceňovat roli dispozičních činitelů.

Naopak vlastní selhání přisuzujeme situačním faktorům a naopak vlastní úspěch připisujeme interním činitelům (výjimečnost, dokonalost), kdežto na úspěchu jiných mají podle nás větší podíl i vnější podmínky.

Co tedy dělat?

- Vždy zvažte, jaké jsou různé možné příčiny určité události
- Nepřijímejte zbrkle jen jedno vysvětlení
- Proberte si s druhými lidmi, k jakým důsledkům určitý styl vysvětlování událostí vede
- Ve svém životě bychom se měli snažit najít co nejrealističtější vysvětlení
- Neměli bychom pokaždé obviňovat druhé, když se nám něco nepodaří, ani bychom neměli vždycky obviňovat sebe, když se stane něco špatného.

Bonus?

Stanford marshmallow experiment

- Walter Mischel
- 1972
- Předškolní
- 16 chlapců/16 dívek

- Různé varianty experimentu

- Video:

https://www.youtube.com/watch?v=7_waarFnPOg

- Rozhovor Mischel:

<https://www.youtube.com/watch?v=0b3SWsjWzdA>

Počkaly? No a co?

- Lepší výsledky v testech
- Nižší míra závislostí
- Méně obézní
- Adaptivnější reakce na stres
- Sociálně zdatnější

horký x studený systém

